

COSUN MAGAZINE

01
2018

'DE VRAAG IS ALTIJD: **HAD
HET BETER GEKUND?**'

8

4

Tevredenheid over
bietenprijs

6

Met Unitip sneller
naar '1890'

7

Recordcampagne

INDEX

Van de voorzitter	3
Tevredenheid over bietenprijs	4
Met Unitip sneller naar '1890'	6
Recordcampagne	7
'De vraag is altijd: Had het beter gekund'	8
De datasnelweg van joindata	10
IRS-informatie	12
Vraag & Antwoord /Kort Nieuws.....	16

CONTACT

Cosun, redactieadres

Postbus 3411, 4800 MG Breda
076-5303307
secretariaat.rvb@cosun.com
www.cosunleden.nl

Suiker Unie centraal agrarische dienst

Postbus 100, 4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst@suikerunie.com
www.cosunleden.nl
Voor adressen agrarische dienst in
de regio zie: www.cosunleden.nl

COLOFON

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie
Koninklijke Cosun U.A. voor
leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Suiker Unie, IRS, Videofarmer
Sytze Bakker, Sanne van Hassel, Persburo
Melissen en Hans Sas

Foto-omslag

Jan Bos, kringvoorzitter van
Drenthe/Overijssel-Noord

Basisontwerp

Koenders Design

Opmaak en druk

SMG-groep, Hasselt

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2018

BESCHERMDE STATUS SUIKERSTROOP

Suikerstroop heeft sinds kort de status van
Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS).
Het product heeft daardoor een beschermde status
in de EU. Suikerstroop heeft die erkenning gekregen
vanwege de productiemethode en samenstelling.
Het unieke is dat de zoet-zoute suiker-
stroop voor 100% uit bietsuiker is gemaakt.
Basterdsuiker heeft al sinds 2013 een GTS-
erkenning.

WEDEROM 'ECOVADIS-GOUD'

Suiker Unie heeft wederom de gouden Ecovadis-status
behaald. Ecovadis toetst jaarlijks de MVO-prestaties van
bedrijven aan de hand van de vier belangrijkste duur-
zaamheidsthema's: milieu, eerlijke handel, arbeids-
omstandigheden en duurzaam inkopen. Suiker Unie
behoort hierin tot de best presterende bedrijven. Het
onderzoek naar de MVO-prestaties van toeleverende
bedrijven is een initiatief van multinationals, die verdere
verduurzaming van hun productieketens nastreven.

NIEUW VOOR DE AIRFRYER

Aviko heeft in februari vier nieuwe specialiteiten geïntroduceerd voor de Airfryer: Mini
Aardappelkroketjes, Patatas Bravas, Kerrie Kreukels en Rösti Mini. Alle supermarkten in
Nederland nemen de nieuwe specialiteiten op in hun assortiment. De vier volgen na de
succesvolle introductie van de SuperCrunch Airfryer pommes frites. De populariteit van
de Airfryer groeit. De producten zijn minder vet en het apparaat geurt minder dan een
friteuse.

PIEKEN OM TE PLUSSEN

Dirk de Lugt
Voorzitter

de proef gesteld. De bieten moesten onder vaak slechte omstandigheden worden gerooid, wat overigens ook voor andere gewassen gold. Het is een prestatie van formaat dat de acht miljoen ton bieten van deze campagne bij de fabrieken zijn afgeleverd en tot suiker verwerkt.

Mooi resultaat

Het verlengen van de campagne en het verhogen van de verwerkingscapaciteit in de fabrieken hebben bijgedragen aan fors lagere productiekosten per ton suiker. Mede hierdoor wordt er een stevige plus in de ledentoeslag gerealiseerd. Daarnaast ontwikkelen de niet-suikeractiviteiten zich positief. Aviko, Sensus, SVZ en Duynie hebben afgelopen jaar een mooi resultaat geboekt. Samen met het goede resultaat van Suiker Unie heeft dit geresulteerd in een beter concernresultaat en een hogere ledentoeslag in vergelijking met 2016. Die ledentoeslag wordt ook nog eens over 35 procent meer bieten betaald.

Het totaal aan activiteiten van Cosun en de optelsom van de resultaten moeten ertoe leiden dat de coöperatie ook op de langere termijn een acceptabele bietenprijs kan blijven betalen.

De grootste variatie in resultaten zal van Suiker Unie komen. Na het afschaffen van de EU-suikermarktordening is de Europese suikerprijs immers sterker afhankelijk geworden van de wereldmarkt die altijd al meer prijsschommelingen heeft laten zien. Dit raakt uiteindelijk ook onze bietenprijs. Afgelopen jaar is afgesloten met een iets hogere bietenprijs dan die over campagne 2016. De combinatie van de topopbrengst

van ruim 93 ton bieten/ha en de nog wat hogere bietenprijs levert een mooi financieel resultaat per hectare op.

Regels bietenlevering

In februari is tijdens de ledenraadvergadering onder meer gesproken over bietentoe-risme. Tijdens de campagne is aan leden die hun quotum door omstandigheden niet konden vol leveren, de mogelijkheid geboden bieten te leveren vanaf een andere ligplaats. Volgens de reglementen is dit niet toegestaan, want het uitgangspunt is dat een lid zijn eigen bieten teelt. Het is ook minder belangrijk geworden, omdat het niet vol leveren van de toewijzing geen gevolgen meer heeft voor leveringsrechten in de toekomst. Toch is besloten om de regels aan te passen en zo beter te laten aansluiten bij de praktijk.

Het uitgangspunt blijft dat een lid zijn eigen bieten teelt. Alleen indien hij voldoende gezaaid heeft, kan hij in de campagne elders bieten laten laden wanneer zijn eigen opbrengst door een calamiteit tegenvalt. In het artikel over de ledenraad verderop in dit magazine kunt u meer lezen over de nieuwe regels.

Nieuwe ronde

Het is half februari geweest en 's nachts vriest het. Voor de structuur van de grond mag dit even voortduren. De natte herfst heeft helaas zijn sporen nagelaten. De nachtvorst kan helpen om de akkers in goede conditie te krijgen voordat we binnenkort weer beginnen met de grondbe-werking en het zaaien van de bieten voor campagne 2018. Ik wens u een vlotte start van het nieuwe teeltseizoen.

De afgelopen campagne is het duurrecord in de verwerking tot suiker gesneuveld. Het kostte maar liefst 152 dagen om de recordoogst van acht miljoen ton bieten in Nederland te verwerken. Liever zien we een campagneduur van zo'n 130 tot 140 dagen. Naast de enorme hoeveelheid te verwerken bieten heeft ook een aantal storingen in de suikerfabrieken bijgedragen aan het duurrecord. Daarvan hebben vooral de productiemedewerkers en de agrarische dienst van Suiker Unie, de bietenwagenauffeurs en de mensen van de laadploegen de gevolgen ondervonden. De extreem natte herfst heeft ons telers en de loonwerkers flink op

TEVREDENHEID OVER BIETENPRIJS

De ledenraad kwam op 7 februari bijeen in Nijkerk om de voorlopige jaarcijfers van de coöperatie te bespreken. De discussies over de calamiteitenregeling bij vorst en over bietentoerisme werden afgerond. Ook sprak de raad opnieuw over de Cosun-principes.

Algemeen directeur Albert Markusse en financieel directeur Hans Schuil gaven een toelichting op de resultaten van het afgelopen jaar. De bietenprijs voor quotumbieten komt bij de nieuwe standaard-kwaliteit van 17% suiker en 91 WIN uit op € 47,25. Bij diezelfde kwaliteit was de prijs vorig jaar € 44,00. De basisprijs is verhoogd van omgerekend € 30,00 naar € 32,50. De ledentoeslag was vorig jaar omgerekend € 14,00 en dit jaar € 14,75. Door de hogere basisprijs en de hogere ledentoeslag komt de prijs voor quotumbieten ruim 3 euro hoger uit dan vorig jaar. Het suikergehalte en de WIN zijn dit jaar wat lager. Daarom is het verschil bij gemiddelde kwaliteit lager. Vorig jaar was de bietenprijs gemiddeld € 44,15. Dit jaar € 45,62. Anderhalve euro hoger.

Bietenprijs 2016 en 2017

	Quotumbieten	
	2016	2017
Basisprijs *	30,00	32,50
Ledentoeslag*	14,00	14,75
Ledenprijs (17%/91WIN)	44,00	47,25
suikergehalteverrekening	0,20	-1,57
WIN verrekening	-0,05	-0,06
	44,15	45,62

* Prijzen omgerekend naar 17% en 91 WIN

* Prijs 2016 bij 16% en 87 WIN: € 38,50, ledentoeslag € 12,25

Lage kosten, brede basis

Albert Markusse benoemde enkele punten waarom we een goede bietenprijs kunnen uitbetalen. Allereerst hebben we een efficiënte verwerking in twee grote fabrieken, wat leidt tot lage kosten. We hebben ook een extra basis door de niet-suikeractiviteiten. Verder moeten we ons realiseren dat de bietenprijs gebaseerd is op het resultaat van het voorgaande jaar. In de eerste helft van 2017 jaar waren de suikerprijzen nog hoog. Daarna zijn ze fors gedaald. In veel landen om ons heen is de bietenprijs mede gebaseerd op de verkoopprijs van suiker in het komende jaar. Die zal lager zijn. Ook Suiker Unie heeft te maken met lagere verkoopprijzen. Dit zal het resultaat in 2018 en

mogelijk ook in 2019 drukken. Ook de bietenprijs komt daarmee onder druk.

Goede resultaten

Hans Schuil kon melden dat 2017 op alle punten beter scoorde dan 2016. De omzet en het resultaat zijn gestegen. Vooral Suiker Unie heeft een hoger resultaat. De andere bedrijven hebben het echter ook goed gedaan. In totaliteit beter dan het jaar daarvoor. Aviko verbeterde het goede resultaat van 2016 zelfs nog iets en Duynie presteerde flink beter. Sensus en SVZ boekten een iets lager resultaat in 2017.

De ledenraad had veel vragen naar aanleiding van de presentaties. De teneur was echter positief. De ledenraad was tevreden met de prijs die dit jaar uitbetaald wordt aan de leden. Al wil dat niet zeggen dat er niets meer te verbeteren valt.

Gewasbescherming

In de ledenraad is eerder gesproken over de Cosun-principes. De raad van beheer heeft zich nog eens specifiek gebogen over het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen.

Uitgangspunt is dat telers zich houden aan de geldende wet- en regelgeving. Dit ligt ook vast in de voedselveiligheidscertificering. De basis daarbij is de zelfverklaring van de teler. Die verklaart dat hij zich aan de regels houdt. Als per ongeluk een niet toegelaten middel wordt gebruikt of een te hoge dosering, moet de teler dat melden bij Suiker Unie. Op basis van een gewasmonster wordt dan beoordeeld of de bieten nog geschikt

zijn voor verwerking tot suiker. In de praktijk is dat vrijwel altijd het geval, omdat de middelen in het najaar niet meer terug te vinden zijn in de biet. Suiker Unie doet steekproefsgewijs onderzoek naar resten gewasbeschermingsmiddelen aan bietenmateriaal op de fabriek. Overwogen kan worden om dit soort controles uit te breiden, bijvoorbeeld gekoppeld aan de controles van de certificerende instanties, om nog meer zekerheden in het systeem in te bouwen. Voor Cosun is het belangrijk om op dit gebied een goede reputatie te houden. De statuten bieden de mogelijkheid om leden te royeren als lid, wanneer ze door fraude op dit gebied de coöperatie schade berokkenen.

Bijval

De ledenraad ondersteunde het standpunt dat leden zich moeten houden aan de regels. Opgemerkt werd dat dit niet alleen voor suikerbieten zo is, maar voor alle gewassen. Voor telers in bijvoorbeeld waterwingebieden leggen de regels meer beperkingen op dan elders. Toch moeten ook deze telers zich houden aan de regelgeving die voor hen van toepassing is. Vanuit de ledenraad werd wel opgemerkt dat je er als boer vanuit moet kunnen gaan, dat gewasbeschermingsmiddelen die uitgebreid getoetst zijn voordat ze zijn toegelaten, ook veilig te gebruiken zijn. Cosun moet niet meegaan met de emoties hierover.

De voorzitter noemde deze opmerking terecht. Cosun draagt uit dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen belangrijk is voor de teelt. Ze moeten wel op de juiste manier worden toegepast. De beoordeling van de toelating moet gebeuren op wetenschappelijke gronden en de voorschriften moeten werkbaar zijn in de praktijk. Cosun zal zich inspannen om een goed middelenpakket voor de bietenteelt te behouden.

Leden raad van beheer Jan Voncken (!) en Arwin Bos in overleg

Kringvoorzitter Zuidoost-Nederland

In de kring Zuidoost-Nederland is Noud van Vught tussentijds afgetreden als kringvoorzitter en opgevolgd door Roel Hesselmans uit Diessen. Aanleiding hiervoor was de beëindiging van de activiteiten van CSVCOVAS. Noud van Vught blijft nog wel een jaar lid van het kringbestuur en de ledenraad van Cosun.

Roel Hesselmans (!) en Noud van Vught

Bietentoerisme

De raad van beheer kwam kort terug op de discussiepunten van de vorige vergadering over de calamiteitenregeling bij vorst en bietentoerisme. Zoals eerder gesteld, ligt er geen calamiteitenregeling voor vorst op de plank. Het vertrekpunt blijft dat bevroren bieten niet geleverd kunnen worden. Bovendien is elke situatie anders. Zelfs als je het al zou willen, is het niet mogelijk om een regeling op te stellen die in alle situaties toepasbaar is. De raad van beheer heeft wel ideeën gedeeld met de ledenraad over de uitgangspunten die je zou kunnen hanteren bij de opzet van een regeling, indien dat in de toekomst aan de orde zou kunnen zijn. Vanuit de ledenraad werd opgemerkt dat je zelfs die uitgangspunten kritisch moet bekijken als het zover is. Uitgangspunt blijft in ieder geval dat het belang van het collectief voorop staat.

Bietentoerisme is in de toekomst alleen mogelijk wanneer een teler voldoende gezaaid heeft. Hiervoor wordt gekeken naar de gemiddelde opbrengst in de laatste vijf jaar, waarbij het beste en het slechtste jaar buiten beschouwing worden gelaten. Vanuit de ledenraad werd opgemerkt dat dit geen rekening houdt met de stijgende trend in de opbrengst. Hier staat echter tegenover dat je bij de uitzaai op het gemiddelde statistisch gezien in 50% van de gevallen de toewijzing niet vol zult leveren.

Jan Willem van Roessel

MET UNITIP SNELLER NAAR '1890'

Met een opbrengst van 15,6 ton suiker per hectare is een nieuw record gevestigd. Onze '1890'-doelstelling, in 2020 18% suiker en 90 ton bieten, is weer een stap dichterbij gekomen. Maar we zijn er nog lang niet.

De teeltresultaten gaan trendmatig vooruit. Een gemiddelde suikeropbrengst van 16,2 ton suiker moet te halen zijn. Het gemiddelde van 16,65% suiker in 2017 is nog wel te laag. We zullen ons flink moeten inspannen om dit suikergehalte te verbeteren.

Opbrengstverbetering

Unitip helpt bij die verbetering. Duurzame bietenteelt betekent doelbewust maatregelen nemen. Een van de doelen is goede opbrengsten. Aandachtspunten zijn: Hoe houd ik mijn bodem in conditie? Gebruik ik de juiste middelen op het juiste moment? en Hoe voorkom ik het best schade door ziekten en plagen? In 2017 heeft circa 70% van de telers deelgenomen aan Unitip. Afsproken is dat in 2018 alle telers meedoen. Nieuwe deelnemers hebben ruim de gelegenheid thuis te raken in de Unitip-registratie. De

agrarische dienst kan zo nodig helpen de juiste weg te vinden.

Teeltinformatie is de basis

De verdienste van de samenwerking in de suikerketen is, dat we de productie steeds verder kunnen verbeteren. Registreren wat in de bietenteelt gebeurt, is daarbij een belangrijke stap. Het gebruik van teeltinformatie zal de komende jaren toenemen. We kunnen daarmee een duurzame teelt behouden. Naast de teeltregistratie in Unitip door de teler legt ook de agrarische dienst informatie op perceelsniveau vast. Ook beschikken we over satellietdata en andere openbare data, zoals bodemkaarten, gegevens over het weer en het bouwplan. Samen met de IRS-teelthandleiding en de Unitip-gegevens worden die gegevens gebruikt om adviezen te geven. De eerste resultaten van deze integrale aanpak zullen dit jaar zichtbaar zijn.

ADVIES OP MAAT

Unitip bevat diverse rapportages, maar geeft ook adviezen, specifiek afgestemd op het bietenperceel. Dit helpt bij het realiseren van een beter resultaat. Zo wordt bijvoorbeeld de optimale bemesting afgestemd op bodemgegevens en worden tips gegeven over onkruidbestrijding en de bestrijding van bladschimmels. Ook worden aspecten van de gemaakte kosten beoordeeld en wordt gewezen op afwijkingen in de opbrengstgegevens. Kennis en inzicht leidt tot meer verbetering.

Studiegroepbijeenkomsten

Begin maart krijgen alle telers het Unitip-verslag 2017 toegestuurd. Daarin staan de meest opmerkelijke algemene aspecten van de teelt.

Alle deelnemers krijgen een uitnodiging voor een Unitip-bijeenkomst. Dit om in kleine groepen de eigen teeltresultaten te bespreken. In deze bijeenkomst is er alle gelegenheid om in te gaan op de individuele leerpunten. Centraal staat: leren van elkaar voor een beter resultaat.

Pieter Brooijmans

BORGING VOEDSELVEILIGHEID

Alle gegevens in Unitip kunnen overzichtelijk per perceel worden bekeken. Het programma geeft een heldere samenvatting van de teelt en een prima inzicht. De gegevens blijven jarenlang bewaard en kunnen dus ook later nog worden geraad-

pleegd. Ook voor de controle voor de certificering voedselveiligheid kan hiervan handig gebruik gemaakt worden. Alle noodzakelijke administratie hiervoor is terug te vinden in het perceelverslag en kan worden getoond bij een audit op het bedrijf.

RECORDCAMPAGNE

2017 gaat de boeken in als weer een recordjaar voor de bietenteelt. De suikeropbrengst kwam uit op 15,6 ton suiker per hectare, 93,5 ton wortelgewicht per hectare en 16,65% suiker. De campagne duurde 152 dagen.

De verwerking in Vierverlaten liep enkele dagen vertraging op door storingen

Teeltjaar 2017 begon met een gemiddelde zaaidatum van 1 april. Dat was niet bijzonder vroeg. Direct na de zaai was er vrijwel overal voldoende neerslag om de bieten vlot te laten kiemen. Half april werden we opgeschrikt door een flinke nachtvorst. Die heeft gelukkig net geen schade aangericht. Mei en juni waren warm en droog. Het warme weer zorgde ervoor dat de bieten zich snel en goed ontwikkelden. De groeipuntsdatum kwam uit op 15 juni. De droogte werd wel steeds groter en in sommige regio's zelf nijpend. Eind juni kwam er een omslag en was er veel neerslag. Met name juli was zeer nat. In augustus schatte de agrarische dienst de opbrengst op 86 ton wortel en 14,9 ton suiker per hectare. In de maanden daarna was de groei ook bovengemiddeld, waardoor de opbrengst fors hoger uitkwam dan de prognose.

Meer dan 100 ton

Niet alleen individuele percelen, maar zelfs hele regio's komen in 2017 op een opbrengst boven de 100 ton bieten per hectare.

In de tabel is te zien dat Flevoland, maar ook de Zeeuwse Eilanden hierboven zitten. Ook de lichte grond scoort een relatief hoge opbrengst. De gunstige weersomstandigheden leidden ook op mindere percelen tot topopbrengsten. Detailcijfers per kringdistrict staan op www.cosunleden.nl/campagne/weekcijfers. Met name door de hoge opbrengst, hoger dan verwacht in augustus, maar ook door enkele vervelende storingen in Vierverlaten werd de campagne langer dan voorzien en gewenst. De afname van de bieten werd derhalve ook vertraagd. De agrarische dienst bekijkt hoe de prognose en de planning in de toekomst beter kunnen.

DE LAATSTE VAN AALT

Aalt Riezebos houdt het na 55 bietencampagnes voor gezien. Die van 2017 was de laatste. Aalt is planner/directeur van bietentransporteur BTC, een samenwerkingsverband van Post&Haveman en Post Harderwijk BV. Riezebos begon in 1963 als kraanmachinist.

Campagnegegevens 2017

Gebied	Wortelopbrengst (ton/ha)	Suikergehalte (%)	Suikeropbrengst (kg/ha)	Tarra (%)	WIN
Zeeuws Vlaanderen	95,5	16,65	15.904	13,0	91,1
Zeeuwse Eilanden	103,4	16,64	17.203	12,1	90,9
West-Brabant	99,8	16,66	16.629	13,1	91,0
Noord- en Zuid-Holland	99,3	16,61	16.481	14,2	91,1
Oost- en Zuid-Flevoland	107,1	16,47	17.631	14,6	90,9
Noordoostpolder	105,4	16,63	17.535	13,1	91,6
Noordelijke klei	88,4	16,59	14.656	15,7	91,1
Noordelijke zand	85,0	16,84	14.308	10,7	91,0
Noordelijke dal	86,5	16,83	14.549	11,1	90,7
Gelderland e.o.	87,8	16,44	14.436	12,3	90,3
Oost-Brabant en Noord-Limburg	88,5	16,49	14.592	9,3	89,6
Midden- en Zuid-Limburg	88,3	16,68	14.729	9,5	89,9
Nederland	93,5	16,65	15.567	12,5	90,8

Areaal 2018

Het areaal in 2018 lijkt uit te komen op circa 86.000 ha. Met dat areaal en een gemiddelde opbrengst van ruim 14 ton suiker per hectare, zal er in 2018 een suikerhoeveelheid komen die Suiker Unie goed kan afzetten. De verkoopprijzen zullen in 2018 wel flink onder druk staan vanwege de lage wereldmarktprijzen. Dit zal een drukkend effect hebben op de winstgevendheid van Suiker Unie en daarmee ook op de bietenprijs van komend jaar. Aan de bietenkant hopen we uiteraard op wederom een topopbrengst.

Gert Sikken

'DE VRAAG IS ALTIJD: HAD HET BETER GEKUND?'

Als kringbestuurder moet je in het belang van de telers de gang van zaken in de coöperatie altijd nauwlettend en kritisch volgen. Dat is je taak, zegt Jan Bos. Jan is sinds vorig jaar voorzitter van de kring Drenthe/Overijssel-Noord.

Je moet als bestuurder altijd scherp blijven", zegt Jan. "De vraag moet steeds zijn: Had het beter gekund? Ook bij de bietenprijs. Als die 65 euro is, moet je de vraag stellen: Had het ook 68 euro kunnen zijn? Dat houdt de boel scherp."

Jan en zijn vrouw Hendrika hebben in Smilde een bedrijf met een Veenkoloniaal bouwplan, met 60 hectare zetmeelaardappelen, 25 hectare graan en 25 hectare bieten. Jan teelt dit jaar BTS990 en Ursulina KWS. Dat laatste ras heeft resistentie tegen aaltjes, rhizomanie en rhizoctonia. Hij heeft hiervoor gekozen, omdat hij afgelopen jaar voor het eerst "een plekje" rhizoctonia tegenkwam. Vorig jaar teelde hij Annalaura KWS, "een zoete biet met 17,5% suiker". De opbrengst was uitstekend. "De eerste levering, op 20 oktober, had een topopbrengst van 17,9% suiker bij 93 ton bieten. Dat was ongekend." De laatste 500 ton ging 30 januari weg met 16,9% suiker. Ze waren gerooid op 24 november onder goede omstandigheden.

Suikermarkt

Over de suikermarkt is Bos optimistisch. "De handel in LLB's laat zien dat er onder de leden veel vertrouwen is", zegt Jan. "Cosun zoekt het in autonome groei. We hebben in Europa met rietsuiker marktposities opgebouwd en er zijn mogelijkheden om die verder uit te breiden. Dat moet je niet verloren laten gaan. Export naar de wereldmarkt is mooi, maar dat zal nooit de grote cash cow worden. Daarvoor zijn we te klein en te kwetsbaar".

Ook in de telersvergaderingen hoort Bos weinig wanklank over de koers. "Wel maken telers zich zorgen over de lengte van de campagne en de kwetsbaarheid die dat met zich meebrengt. We zullen ons best moeten blijven doen, want ook al zijn onze fabrieken nu zeer efficiënt: Wat Cosun kan, kunnen andere suikerbedrijven ook." Hij voegt daaraan toe: "Ter ondersteuning van de bietenprijs zullen we ook in de andere bedrijven moeten blijven investeren. Maar het mag niet zo zijn dat, wat je aan de ene kant verdient

met de bieten, je er aan de andere kant weer uitgooit. Het geïnvesteerd vermogen moet wel geld opleveren. De leden bekijken de coöperatie puur zakelijk. Als er op de bietenteelt geen rendement meer is, gaan ze wat anders telen."

Vleespluimvee

Behalve de akkerbouw, heeft Bos ook 104.000 vleeskuikens. Die zorgen deels voor de verwaarding van zijn graan.

'Onder de leden is veel vertrouwen'

De mest gaat op het eigen land, maar wordt ook geëxporteerd en als brandstof afgevoerd naar biovergisters en de energiecentrale in Moerdijk. Behalve kippenmest, gebruikt Jan ook drijfmest, maar kippenmest is beter, vindt hij, "want je brengt extra organische stof in de grond en er zitten meerdere soorten mineralen in. Met varkensdrijfmest krijg je toch een bepaalde versmering. Drijfmest houdt de grond ook langer nat."

Jan's kippen zijn van een traag groeiend ras. Anderhalf jaar geleden heeft hij - na een vergunningprocedure van zeven jaar - een eind bij zijn huidige bedrijf vandaan twee moderne daglichtstallen gebouwd. Ze zijn ingericht volgens de welzijnsnormen van De Nieuwe Standaard-kip. Er is pikstro en extra bewegingsruimte, waardoor hij nu produceert voor de welzijnsmerken van Aldi en Jumbo. Om de bouw rendabel te maken heeft Jan voor de vergunningaanvraag eerst geïnvesteerd in 50% extra dierrechten.

Het volgende project wordt de bouw van een woonhuis en loods bij de stallen. Bedrijfsopvolgers hebben Jan (50) en Hendrika (46) overigens vooralsnog niet. De beide zoons (19 en 21) hebben "voorlopig" geen belangstelling. "De investering hebben we puur voor onszelf gedaan. De kinderen moeten vrij hun eigen weg gaan", aldus Hendrika. "Als de markt slecht is, moet je technisch 120% kunnen draaien. Vandaar die investering", vult Jan aan. "De opbrengst is tot nu toe goed."

Jaarcijfers

Het kringbestuur van Drenthe/Overijssel-Noord is dit jaar uitgebreid naar tien leden. "Het is een boeiende groep bestuurders", aldus Jan. "Ieder met zijn eigen expertise." In het bestuur zit ondermeer een boerin, die samen met haar zus een akkerbouwbedrijf runt. Haar man runt het melkveebedrijf. Twee andere telers zijn actief in de Agrarische Natuurvereniging

Jan Bos: 'We zijn geen boerenparlement, maar een bedrijf met 2 miljard euro omzet'

Drenthe. Verder zitten er telers bij met kennis van onder andere de internationale handel, de bankwereld en het notariaat. Al die expertise komt ondermeer van pas bij de bespreking van bijvoorbeeld de jaarcijfers. "De juiste interpretatie van jaarcijfers is altijd een van de lastigste opgaven", vindt Jan. "Als kringbestuur ben je niet iedere dag bezig met die cijfers. De raad van beheer en de raad van toezicht doen dit vaker", benadrukt hij. De ledenraad buigt zich een paar keer per jaar over de cijfers. Ondermeer in februari als er een voorlopig jaarverslag is opgemaakt. Jan: "Je mag er dus vanuit gaan dat de jaarcijfers correct worden gepresenteerd. Het is gedelegeerd vertrouwen."

"In het kringbestuur gaat het vooral om het verhaal áchter de cijfers", gaat hij verder. "Als kringbestuur wil je het reilen en zeilen van de coöperatie goed op het netvlies hebben. De afzonderlijke expertises van de kringbestuursleden is dan van grote waarde om goed 'de vinger achter de cijfers' te krijgen en ze op hun waarde te kunnen schatten."

De ledenraad functioneert ook zo, zegt Jan. "We zijn geen boerenparlement, we zijn een bedrijf met 2 miljard euro omzet. Als raad 'vinden' we iets. Dat

wordt meegenomen in de aansturing van de coöperatie. Onderwerpen die ter sprake komen, worden niet 'zomaar even' afgetikt. Soms gaan daar langdurige discussies aan vooraf en komt een onderwerp meerdere vergaderingen terug op de agenda. Daarbij worden verschillende kanten telkens tegen elkaar afgewogen. Daar komt dan uiteindelijk een gezamenlijk standpunt uit."

Structuur

De manier waarop Cosun bestuurlijk georganiseerd is, werkt goed, vindt Bos. "Je zou bijvoorbeeld ook het zogenoemde directiemodel van Avebe kunnen overnemen. Daar heeft de directie meer bevoegdheid en is de afstand tot de ledenraad wat groter. Voor Avebe heeft dat goed uitgepakt. Maar ook in dit bestuurlijk model hangt het van de poppetjes af. Welke structuur je ook kiest: Als je niet de juiste mensen op de juiste plek hebt in een organisatie, werkt het niet. Maar het ligt ook aan de ledenraad. Als je goed wilt meebesturen, moet je er samen ook voor zorgen dat je de juiste mensen in het kringbestuur hebt."

Ton Schönwetter

DE DATASNELWEG VAN JOINDATA

Op 23 november hebben Cosun, Avebe en Agrifirm Plant een intentieverklaring ondertekend om toe te treden tot Coöperatie JoinData, die een elektronische datasnelweg ontwikkelt voor de agrarische sector. De teler houdt de regie.

JoinData is een coöperatieve start-up met vijf leden: FrieslandCampina, Agrifirm, CRV, LTO Nederland en EDI-Circle. De nieuwe coöperatie is voortgekomen uit de Stichting Smart Dairy Farming, die in 2016 is opgericht door Agrifirm, CRV en FrieslandCampina.

Het doel van de samenwerking is met behulp van data innovatie te bevorderen en de duurzaamheid en transparantie in de keten te vergroten. Hiertoe is een elektronische datasnelweg (datahub) voor de agrarische sector ontwikkeld die het mogelijk moet maken data makkelijk en veilig te delen.

Organisatie

Coöperatie JoinData heeft momenteel vier medewerkers en gaat zich in 2018 vestigen in Wageningen. Het bestuur van de coöperatie bestaat uit de vertegenwoordigers van de vijf leden en een onafhankelijk voorzitter (Ton Loman). Daarnaast installeert JoinData een audit-commissie, die toeziet op het correct en veilig functioneren van de datahub en

twee adviesorganen: één met boeren en één met dataspecialisten.

Manager van JoinData is Sener Celik (42). Sener was de afgelopen jaren als adjunct-directeur van de Rabobank verantwoordelijk voor de inrichting en ontwikkeling van de commerciële (big-) data-activiteiten van de bank. In deze en vorige functies heeft hij zich beziggehouden met de toepassingsmogelijkheden van datagebruik.

Activiteiten

JoinData is het platform waar data op verzoek van de boeren en dataleveranciers gedeeld worden met derden, zoals applicatieleveranciers.

De datahub omvat drie onderdelen:

1. Een machtigingenplatform waarmee boeren op een veilige en vertrouwde manier data kunnen delen en inzicht en overzicht houden over hun data en met wie deze worden gedeeld en met welk doel.
2. Distributie van statische data. Het gaat hierbij om data die niet meer veranderen, bijvoorbeeld de gegevens van bodemonsters en facturen.
3. Distributie van real time gegevens. Het gaat hierbij om 'live' gegevens die rechtstreeks worden doorgegeven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan gegevens van weersensoren.

Meerwaarde

JoinData streeft ernaar dat de hard- en softwareleveranciers simpel en snel aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Dit zal vervolgens resulteren in een sterkere, duurzame keten én toegevoegde waarde

voor de boeren. JoinData ziet het concept 'datadelen' overigens niet als een keuze, maar als een randvoorwaarde om de keten duurzamer, transparanter en effectiever te maken.

JoinData is continu in ontwikkeling en de komende periode zullen steeds betere functionaliteiten ontwikkeld worden.

De boer aan het roer

De teler beslist zelf welke gegevens van zijn perceel gedeeld mogen worden en welke niet. Dat doet hij door in te loggen op het machtigingenschermb en door de gewenste datavragende partijen (applicatieleveranciers) aan te vinken en aan te geven van welke dataleveranciers zij data mogen ontvangen.

Mogelijke applicatieleveranciers in de akkerbouw zijn alle partijen die op basis van data slimme applicaties (apps) ontwikkelen die boeren kunnen ondersteunen bij het nemen van beslissingen. Dat kunnen bijvoorbeeld adviseurs, dienstverleners en verwerkers in de akkerbouw zijn, maar ook softwarebedrijven en app-ontwikke-

laars van buiten de akkerbouw.

Dataleveranciers in de akkerbouw zijn alle partijen die gegevens verzamelen van de akker. Denk aan landbouwmachine-fabrikanten, loonwerkers, commerciële aanbieders van weerstations, dienstverleners die bodemonsters nemen en uiteraard telers zelf die gegevens invoeren in teeltregistratieprogramma's.

Overzichtelijk

De teler beslist niet alleen welke applicatieleveranciers over welke gegevens mogen beschikken, maar ook voor welk doel die gegevens gebruikt mogen worden. Een doel kan bijvoorbeeld zijn onderzoek of benchmarking. Zodra de boer toegang heeft verleend in het machtigings-scherm stromen de betreffende gegevens over JoinData naar de applicatieleveran-

ciers. Zo komt uiteindelijk de datastroom op gang, waarbij slimmere applicaties ontwikkeld worden die de teler helpen bij het nemen van beslissingen. De teler blijft de baas over zijn eigen data.

Erik van Hellemond
(manager corporate development Royal Cosun)

EEN DATASNELWEG VOOR DE AKKERBOUW

Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn er in de akkerbouw twee ontwikkelingen geweest die van grote invloed zijn geweest op het verhogen van de opbrengst per hectare: de mechanisatie en de plantenveredeling. De eerste zorgde voor schaalvergroting en meer efficiëntie, de tweede voor sterkere gewassen en hogere opbrengsten. De datagedreven akkerbouw (of: 'smart farming'), waarbij grote hoeveelheden data van de akker de teler gaan ondersteunen bij het nemen van teeltbeslissingen, zorgt voor een nieuwe revolutionaire ontwikkeling.

Hoe gaan data helpen?

Voor datagedreven akkerbouw zijn een aantal factoren van belang. Alleen maar gegevens verzamelen met behulp van slimme sensortechnieken is niet genoeg bij het nemen van teeltbeslissingen. Er zijn slimme rekenregels (algoritmes) nodig, waarmee bijvoorbeeld verbanden kunnen worden gelegd tussen teelthandelingen en gewasopbrengst. Dit nieuwe vakgebied van het slim achterhalen van die verbanden uit grote hoeveelheden data heet datascience. Toepassing van datascience is alleen mogelijk als er voldoende, grote hoeveelheden gegevens beschikbaar zijn (databeschikbaarheid) en als deze gege-

vens kloppen (datakwaliteit). Vervolgens is het van belang dat die onderlinge verbanden tussen data voor de teler gecombineerd worden met gewas- en teeltkennis tot een bruikbaar advies in de vorm van slimme applicaties, bijvoorbeeld een app, die automatisch waarschuwt bij een verhoogde kans op bladschimmelaantasting op een perceel.

Waarom een datasnelweg?

Als app-ontwikkelaars echt slimme applicaties willen ontwikkelen, is het niet alleen belangrijk dat er veel en betrouwbare en veel verschillende soorten gegevens beschikbaar komen, maar ook dat data gedeeld kunnen worden. Hoe meer gegevensbronnen, hoe groter de kans dat er met datascience nieuwe verbanden

worden ontdekt.

JoinData is in feite vergelijkbaar met een snelweg. De snelweg zorgt voor de verbinding en zorgt voor snel en veilig transport. Bovendien zorgt hij ervoor dat zoveel mogelijk dataleveranciers snel kunnen 'invoegen' door het ontwikkelen van veilige 'opritten' en door zoveel mogelijk app-bouwers een mogelijke 'afrit' te bieden, waardoor zij kunnen beschikken over grote hoeveelheden verschillende en betrouwbare data. De aanleg van een datasnelweg zorgt dus niet alleen voor transport van gegevens, het stimuleert ook de aanleg van op- en afritten en daarmee de 'smart farming'. Cruciaal hierbij is dat de teler beslist welke data van zijn akker met wie gedeeld mogen worden.

EXTRA AANDACHT VOOR HET OVERGEBLEVEN BIETENZAAD

Foto 1. De kiemenergie is de beschikbare energie om een zaadje door de grond te laten breken. Met de aanbevolen bewaarmethoden blijft de kiemenergie beter geconserveerd dan bij alleen droog wegzetten.

Vanaf 2018 is het niet meer mogelijk om overgebleven bietenzaad te retourneren. Mits op een goede manier bewaard, kan het nog verantwoord gebruikt worden in het volgende teeltseizoen.

Geprimed bietenzaad is zeer gevoelig voor vocht. Daarom vraagt het bietenzaad dat voor volgend jaar bewaard wordt extra aandacht na het zaaien.

Direct na zaaien inzetten

Het is van belang om het zaad direct uit de zaaimachine te halen en het volgens één van de onderstaande methoden te bewaren. Wanneer de zaaimachine enige tijd gevuld in de schuur blijft staan, kan de luchtvochtigheid de kwaliteit van het pillenzaad aantasten.

Indrogen of invriezen

De kiemkracht en -energie (foto 1) en actieve stoffen van pillenzaad blijven het best geconserveerd door het in te drogen of in te vriezen.

Het indrogen kan met een zuurkoolvat (foto 2) waarin een droogmiddel zit. Silicagel (250 gram per half pak) is een

geschikt droogmiddel wat via webwinkels eenvoudig verkrijgbaar is. Ook de Suiker Unie bewaarkit is geschikt voor deze

Foto 2. Voorbeeld van een zuurkoolvat ook bekend als wijdmondvat of voerton. De bovenstaande ton (6 liter) is geschikt tot driekwart pak. Deze tonnen zijn in diverse formaten verkrijgbaar. Koop bijvoorbeeld een ton waar minimaal een pak zaad in kan (dus 10 liter).

methode. Gebruik voor het indrogen elk jaar nieuw droogmiddel.

De tweede methode is het bewaren van pillenzaad in een dichte plastic zak op -18°C. Let daarbij volgend jaar op dat het zaad op omgevingstemperatuur is als de zak wordt geopend. Zo wordt condensvorming op het koude bietenzaad voorkomen. In de IRS-teelthandleiding staat uitgebreidere informatie over deze bewaarmethoden (www.irs.nl/bieten-zaad).

Denk aan voorschriften

Zorg dat altijd bekend is welk zaad (ras en actieve stoffen) bewaard wordt en de eventuele veiligheidsinstructies zichtbaar zijn. Gepilleerd zaad bevat gewasbeschermingsmiddelen, vermijd daarom contact met levensmiddelen en houd het buiten bereik van kinderen.

Martijn van Overveld

ONKRUIDBESTRIJDING: WAT ANDERS (DOEN) DAN 2017

De onkruidbestrijding van 2017 was niet overal geslaagd, met name in Zuid-Nederland. De oorzaken zijn op een rij gezet om daaruit lessen te trekken voor dit seizoen.

Veronkruiding door een matige bestrijding in voorjaar 2017.

Oorzaken matige bestrijding

De matige onkruidbestrijding in 2017 kent meerdere oorzaken. Allereerst was het in de periode na zaai, van begin april tot half mei, relatief koel. Daarbij was het in Zuid-Nederland erg droog. Schraal weer zorgde in deze regio voor een verminderde opname van de contactherbiciden. De droogte had tot gevolg dat de bodemherbiciden minder goed werkten. Positief was dat de bieten niet geleden hebben onder de bespuitingen. Door vorst zijn er bespuitingen uitgesteld, waardoor spuitintervallen werden verlengd. Vanaf half mei steeg de temperatuur en daardoor groeide het veld bijzonder snel dicht. Hierdoor konden sommige onkruiden niet meer goed geraakt worden door herbiciden. Het overblijvende onkruid, met name melganzevoet, kwam vanaf augustus boven het gewas uit.

Hanenpoot een aandachtspunt

Door de droogte werd hanenpoot vaak niet door de bodemherbiciden bestreden.

Het gevolg was dat er hele pollen werden meegerooid, die soms voor problemen zorgden in de wasinstallaties van de suikerfabrieken. Het advies is om bij aanwezigheid van hanenpoot een grassenmiddel aan het LDS toe te voegen of een aparte bespuiting uit te voeren.

Aanpak 2018

Het advies staat in het bijgevoegde Gewasbeschermingsbulletin 2018 (blz. 11 e.v.). De daarin genoemde adviezen dienen aangepast te worden aan de situatie, het soort onkruid, de grootte van het onkruid en de bieten en de weersomstandigheden.

Situatie 1: bij koud en nat weer voor opkomst (weinig groeizaam), verlaag dan de dosering van de bodemherbicide.

Situatie 2: bij langdurige droogte na-opkomst en afgeharde onkruiden, verhoog dan de dosering fenmedifam, desmedifam en olie. Let op: geen olie toevoegen aan OD-formulering zoals Betanal maxxPro.

Situatie 3: bij vochtig en warm weer na opkomst, verlaag dan de doseringen, soms wel tot 50% en olie tot 100%. Houd de spuitintervallen kort, maximaal 7 dagen, immers de onkruiden groeien hard.

Een adviesmodule die met al deze omstandigheden rekening houdt, staat op www.irs.nl/ilo: de applicatie IRS-LIZ-Onkruidbeheersing. Probeer hem eens uit!

Marco Bom

Rubriek onder verantwoordelijkheid van:

Postbus 20, 4670 AA Dinteloord

Tel.: +31 (0) 165 516 070

irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie: Jurgen Maassen

Wateroverlast kan leiden tot structuurbederf en een lage Nmin, waardoor de stikstofadviesgift wat stijgt.

GEVOLGEN NATTE WINTER VOOR BEMESTING

De afgelopen winter is erg nat geweest. Dit kan gevolgen hebben voor de bodemvoorraden van sommige nutriënten, met name stikstof. Op zavel- en kleigronden zal naar verwachting de bodemstructuur lang niet overall optimaal zijn. Bij de bemesting van uw suikerbieten moet u (ook) met deze omstandigheden rekening houden. De invoering van het 6e actieprogramma Nitraatrichtlijn heeft geen consequenties voor de bietenteelt van dit jaar.

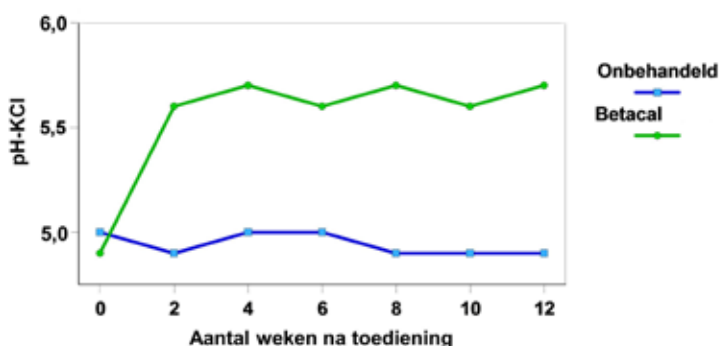
Het bietenjaar 2018 staat voor de deur, dus tijd om het bemestingsplan vast te stellen. In dit artikel worden een aantal aandachtspunten toegelicht die van belang kunnen zijn bij de bemesting van uw bieten. Het gaat hierbij met name om de hoogte van de stikstofgift en een goede pH van de grond.

Iets hogere stikstofgift

Waarschijnlijk is door de grote hoeveelheden neerslag in de afgelopen winter de hoeveelheid voor de plant opneembare stikstof (Nmin) op veel percelen wat minder dan normaal. Als het gaat om 10 tot 20 kg Nmin per hectare minder, dan is het stikstofbemestingsadvies 17 tot 34 kg N per hectare hoger. Voor percelen met een geslaagde groenbemester, die nog niet ondergeploegd of afgevroren zijn, geldt dit niet. Daar zal in de winter weinig stikstof verloren gegaan zijn, aangezien de groenbemester veel stikstof 'over de winter heeft getild'. Als de bodemstructuur op uw perceel slecht is, kunt u de stikstofgift nog eens met ongeveer 25 kg N per hectare verhogen. Bij een slechte bodemstructuur is de beworteling van de bieten en daardoor de stikstofopname niet optimaal. Bij het vaststellen van de hoogte van het stikstofadvies kan men gebruik maken van de applicatie Stikstofbemesting, die te vinden is op www.irs.nl/stikstofbemesting.

Zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn

Per 1 januari van dit jaar is het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn ingegaan. Voor 2018 zijn er voor wat betreft de bemesting van bieten geen veranderingen. Dat betekent dat (ook) de

Figuur. Het pH-verloop van de bouwvoor op een perceel zandgrond na toediening van Betacal.

zogenaamde frites-bietregeling blijft bestaan. Bietentelers op kleigrond die in de laatste drie jaar meer dan 75 ton bieten per hectare hebben geoogst, komen in aanmerking voor 15 kg per hectare extra stikstofgebruiksruimte. Deze hoge opbrengsten moeten ze kunnen aantonen en voor 15 mei melden. (zie: mijn.rvo.nl/stikstofdifferentiatie).

pH op peil

Voor al huur- en ruilpercelen op lichte gronden kunnen een voor bieten te lage pH hebben. Vooral bij een pH lager dan 5,0 gedijen bieten slecht. Bekijk deze percelen en kies voor een snelwerkende kalkmeststof, zoals Betacal. Deze kalkmeststof realiseert binnen een paar weken het gewenste niveau (zie figuur).

Peter Wiltling

Nieuw adres voor IRS diagnostiek

Het nemen van de juiste teeltmaatregelen begint bij het stellen van de juiste diagnose. IRS diagnostiek kan teeltadviseurs daarbij helpen. Net zoals voorgaande jaren is deze service ook dit jaar weer beschikbaar.

Aangezien wij vorige maand verhuisd zijn naar onze nieuwe locatie in Dinteloord dienen ook diagnostiekmonsters verstuurd te worden naar het nieuwe adres:

IRS Diagnostiek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord

Telefonisch zijn wij bereikbaar op 0165-516070. Meer informatie over het insturen van diagnostiekmonsters vindt u op www.irs.nl in hoofdstuk 9 van de Teelthandleiding. Een diagnose wordt makkelijker gesteld als het bijbehorende formulier volledig is ingevuld.

Het Diagnostieklab in het BeetLab bij oplevering op 18 januari. Door het raam is het Cosun innovation center te zien.

Elma Raaijmakers

Waarnemingen/handelingen vastleggen

Suiker Unie wil nog betere teeltadviezen geven op basis van de eigen gegevens. Daarvoor is het belangrijk om waarnemingen en handelingen op het perceel goed vast te leggen in Unitip of het bedrijfsmanagementsysteem, bijvoorbeeld:

- leg uw bietenperceel 2018 vast in Unitip;
- voer de resultaten van het grondmonsteronderzoek, aaltjes en/of bemesting, in;

- als u weet welke bodemgebonden ziekten en plagen op een perceel voorkomen: leg ze vast in Unitip/bedrijfsmanagementsysteem;
- leg de zaaidatum en ras per perceel vast;
- als u waarnemingen, zoals kwaliteit zaaibed, doet, leg dit vast in Unitip.

Dit allemaal om nog betere adviezen te krijgen.

Adviezen ziekten, plagen en onkruiden gebundeld!

In het gewasbeschermingsbulletin suikerbieten kunt u het hele jaar de adviezen op het gebied van ziekten, plagen en onkruiden raadplegen. Het Gewasbeschermingsbulletin suikerbieten 2018 zit als bijlage bij dit Cosun Magazine. In het bulletin staat in een interview hoe het IRS probeert ziekten en plagen 1 stap voor te blijven. Ook kunt u lezen hoe u uitstaande melde kunt aanpakken!

Nieuw ten opzichte van de vorige versie zijn onder andere de toelating van Teppeki tegen bladluizen en Difure Pro tegen bladschimmels. Verder zijn de onkruidbestrijdingsmiddelen Agil 100 EC en Betanal Elite toegevoegd.

Dit bulletin is ook te raadplegen via www.irs.nl/gewasbeschermingsbulletin of via de IRS-app, scan daarvoor de QR-code op de achterkant van het bulletin.

VRAAG EN ANTWOORD

GEEN BIETENZAAD MEER IN DEPOT

Hoe bestel ik bietenzaad bij?

De agrarische dienst heeft geen bietenzaad meer in depot. Nabestellingen kunnen worden geplaatst via het Cosun-ledenportaal. Telers die geen gebruik maken van internet, kunnen telefonisch nabestellen bij de agrarische dienst. Suiker Unie bestelt vervolgens het bietenzaad bij de zaadbedrijven. Die leveren zelf de order af bij de teler. De bestellingen worden dagelijks voor 12 uur doorgegeven. Het zaadbedrijf bezorgt dan de volgende werkdag. Rondom het weekend duurt het langer. Naleveringen van grotere hoeveelheden zal meer tijd kosten. Let er dus op, dat tijdig wordt bijbesteld. De meerkosten voor nabestelling zijn 5 euro per eenheid.

Bestel tijdig bij

Kan bietenzaad retour geleverd worden?

Nee, geleverd zaad kan niet meer teruggestuurd worden. Overgebleven zaad kan zonder teruggang in kwaliteit worden bewaard tot volgend jaar. Bewaar het wel volgens de door het IRS aanbevolen methode.

Kan ik verkeerd besteld zaad omruilen?

Bij bijvoorbeeld een onjuiste resistentie keuze of als iemand absoluut geen onaangebroken pakken restzaad wil bewaren, zal de agrarische dienst proberen deze pakken te herplaatsen bij andere telers. Garanties dat dit lukt, zijn er echter niet. Ook deze pakken gaan dus niet retour naar het zaadbedrijf. Bij herplaatsing zijn de administratie- en handlingskosten 40 euro per pak. Neem contact op met uw contactpersoon van de agrarische dienst als u gebruik wilt maken van deze mogelijkheid.

KORT NIEUWS

TERUGGAVE HEFFINGEN SUIKER

De Europese raad van ministers heeft besloten tot teruggave van productieheffingen op suiker uit de periode 1999/2000 en 2000/2001. De heffingen zijn indertijd te hoog vastgesteld. In totaal gaat het voor Nederland om een bedrag van 16 miljoen euro aan heffingen, inclusief

de rentevergoeding daarover. Voor Suiker Unie betreft het een bedrag van 12 miljoen euro. Het resterende bedrag van 4 miljoen wordt uitgekeerd aan de telers die in het jaar 2000 bieten hebben geleverd, omdat dit deel van de heffingen indertijd aan hen is doorbelast. De betreffende (oud)telers ontvangen hierover bericht. Cosun verwacht de telers in de loop van deze zomer te kunnen uitbetalen.

NIEUW BEETLAB

Het IRS is verhuisd van Bergen op Zoom naar het Cosun innovation center aan de Kreekweg in Dinteloord. Daar zitten ook Cosun New Business & Innovation, Cosun Research & Development en Cosun Biobased Products. In het bij dit magazine meegestuurde Gewasbeschermingsbulletin vertelt directeur Frans Tijink meer over de achtergronden van deze verhuizing.

